

6.10.2025

ASIA Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukainen poikkeaminen rauhoitetun kasvilajin (lahokaviosammal) rauhoitussäännöksistä

HAKIJA Vantaan ratikka

VIREILLETULO 27.8.2025

HAKEMUS Vantaan ratikka hakee Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskukselta) luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n 1 momentin mukaista lupaa poiketa luonnonsuojelulain 74 §:n rauhoitussäännöksistä, jotka koskevat rauhoitettua kasvilajia lahokaviosammalta (*Buxbaumia viridis*). Lahokaviosammal on luonnonsuojelulain 69 §:n 2 momentin nojalla ja luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023, liite 3) koko maassa rauhoitettu, luonnonsuojelulain 75 §:n 1 momentin ja luonnonsuojeluasetuksen (liite 6) mukainen uhanalainen laji sekä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II (b) laji.

Luonnonsuojelulain 74 §:ssä säädetään, että rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 74 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Poikkeuslupaa haetaan lahokaviosammalen esiintymien hävittämiseen Kyytitien osuudella Vantaan kaupungin omistamilla katu- ja puistoalueilla, koskien kiinteistöjä 92-420-10-60 ja 92-408-4-155. Vantaan ratikan rakentaminen hävittää osan alueilla todetuista lahokaviosammalista.

Poikkeuslupa pyydetään myöntämään hankkeen toteutusvaiheen ajaksi. Toteutusvaiheen on suunniteltu alkavan marraskuussa 2025 ja loppuvan vuonna 2029. Hakemuksen kohteena olevalla alueella rakentamistoimenpiteet on suunniteltu aloitettavaksi 1.11.2025.

Vantaan ratikka on Vantaalle toteutettava pikaraitiotie. Sen reitti kulkee Mellunmäestä Tikkurilan ja Aviapoliksen kautta lentoasemalle, luoden kaupungin itäisten ja läntisten kaupunginosien välille poikittaisliikenneyhteyden. Vantaan ratikan kokonaispituus on 19,3 km. Rakentaminen on tavoitteena aloittaa vuonna 2025, ja yhteys valmistuu vuonna 2029. Ratikkareitin varrelle on suunnitteilla uusia asuin- ja yritysalueita tuhansille uusille asukkaille ja työpaikoille. Vantaan ratikka -hanke jakautuu suunnittelun ja rakentamisen osalta itä- ja länsiosaan, joiden raja kulkee Jokiniemenkadun, Kyytitien ja Heidehofintien

erottavassa liikenneympyrässä. Vantaan ratikka -hanke on tällä hetkellä kehitysvaiheessa, jossa rakennussuunnitelmia tarkennetaan tulevaa rakentamisen aloitusta varten.

Hakemus koskee Vantaan ratikka hankkeen itäosan alueella, Kuninkaalan ja Hakunilan kaupunginosissa, Kyytitien varrella sijaitsevaa kahta lahokaviosammalen esiintymisaluetta. Tarkemmat tiedot kohteista ja niille kohdistuvista rakennustoimenpiteistä on esitetty seuraavissa kappaleissa.

Lajitiedot

Lahokaviosammal on lehtisammaliin kuuluva sammallaji, joka elää vanhoissa tuoreen ja lehtomaisen kankaan havumetsissä ja lehdoissa, tavallisesti kostealla, pitkälle lahonneella ja järeällä maapuulla tai kannolla. Lahokaviosammal vaatii elinympäristöltään lahopuujatkumoa ja kosteaa pienilmastoa. Laji on huono kilpailija, mutta suotuisissa oloissa se voi elää samalla rungolla tai kannolla jopa vuosikymmeniä. Lahokaviosammalen esiintyminen painottuu eteläiseen Suomeen, mutta lajia on havaittu ympäri maata. Lajia on kartoitettu viime vuosina runsaasti ja sen esiintymisestä ja ekologiasta on saatu uutta tietoa. (SYKE 2022). Lahokaviosammal on vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa (Hyvärinen ym. 2019) arvioitu erittäin uhanalaiseksi (EN). Lajia uhkaavat metsien uudistamis- ja hoitotoimet, lahopuun väheneminen, vanhojen metsien väheneminen, rakentaminen ja pellonraivaus (Punaisen kirjan verkkopalvelu 2019).

Lahokaviosammalen esiintyminen

Lahokaviosammalen esiintymisestä Vantaan ratikan hankealueella on tehty selvityksiä vuosina 2020 ja 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021, Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021. Lahokaviosammalen esiintymisen kartoituksessa etsitään lahopuilta lajin itujyvärsyryhmiä (protoneemaesiintymiä) ja itiöpesäkkeitä.

Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvityksessä Vantaan ratikan rakentamisalueelta rajattiin yhteensä 16 lahokaviosammalen esiintymiskuviota (ydinaluetta), joiden lisäksi alueella sijaitsevia neljä jo aiemmin rajattua ydinaluetta. Itujyvärsyryhmien kasvupaikkoja havaittiin kuvioilla yhteensä 1170, ja lisäksi havaittiin yksittäisiä itujyvärsyryhmiä selvityskohteilla ja hajahavaintoina. Itiöpesäkkeitä havaittiin kolmella kuviolla. Kaikki kuviot saivat laajan vertailuaineiston keskiarvoa heikomman pistemäärän, ja pääosa pisteistä oli erittäin alhaisia. Tällä perusteella mikään esiintymä ei ole lahokaviosammalen suotuisan suojelutason säilyttämiselle merkittävä kohde (Faunatic Oy 2021). Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvityksessä poikkeamislupahakemuksen kahdella kohdealueella havaittiin

selvityksessä itujuväsryhmiä, jotka olivat suurimmalta osin luokkaan 1 kuuluvia.

Havaitut itujuväsryhmät on jaoteltu selvityksessä karkeasti kolmeen luokkaan itujuväskasvustojen määrän ja sopivan lahoppuaineen määrän mukaan: 1 = Vain vähän kasvustoa havaittu (1 cm²–0,5 dm²). Joko pieni, tuore tai vain pieneltä osaltaan lajille soveltuva lahoppukappale. Ei ainakaan tällä hetkellä todennäköinen itiöpesäkerunko. 2 = Reilusti kasvustoa, mahdollinen itiöpesäkerunko nyt tai tulevaisuudessa. Yleensä 0,5–5 dm² kasvustoa. Usein kyseessä järeä kuusen kanto. 3 = Hyvin runsaasti kasvustoa järeällä maapuuringolla, ilmiselvän potentiaalinen esiintymärunko, jolta ei kuitenkaan tehty itiöpesäkehavaintoja (Faunatica Oy 2021).

Hakemuksen kohdealue 1, kiinteistö 92-408-4-155, Lindmaninkorpi, sijaitsee Kyytitien eteläpuolella rajautuen itä- ja länsireunoista pientaloalueisiin. Lindmaninkorven metsäalue on luontotyyppiltään havupuultaista lehtomaista kangasta, jonka maaperä on kuivunut ojitusten ja maankäytön muutosten vuoksi. Alue on pientaloalueiden keskelle sijoittuessaan arvokasta virkistysaluetta, jossa kulkee useita ulkoilureittejä ja -polkuja. Alueella kasvaa kookkaita kuusia ja kilpikaarnaisia mäntyjä. Alikasvusto on osin tiheää ja lehtipuultaista, koivua ja pihlajaa esiintyy runsaasti. Kenttäkerroksen valtalaji on mustikka. Pohjakerroksessa kasvaa muun muassa seinä- ja korpikarhunsammalta mutta suolajeja kohteen kenttä- ja pohjakerroksessa ei esiinny. Ojien varsilta löytyy kookkaita saniaiskasvustoja. Alueella on runsaasti suuria lahokantoja mutta muuten alueella on niukasti lahoppuuta (Faunatica Oy 2021).

Hakemuksen kohdealue 1 kuuluu Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvityksen 2020–2021 Lahokaviosammal kohteeseen numero 130. Alueen kokonaisala on 3,13 ha ja siltä havaittujen itujuväsryhmien kasvupaikkojen määrä yhteensä 61 kappaletta. Itujuväsryhmät kuuluvat suurimmalta osin luokkaan 1. Itiöpesäkkeitä ei kohteessa havaittu (Faunatica Oy 2021).

Vantaan ratikan rakentamisen myötä kohdealueella 1 rakentamistöiden alle jää noin 1500 m² suuruinen ala katualueelle sijoittuvaa lahokaviosammalen ydinaluetta. Kadun muutostyöt sekä katualueen reunaan rakennettavan uuden kaasuputken kaivanto tarvittavine työalueineen tuhoaa kohdealueelta 8 kappaletta luokkaan 1 kuuluvaa itujuväsryhmää.

Hakemuksen kohdealue 2, kiinteistö 92-420-10-60, Käärmekallio, sijaitsee Kyytitien eteläpuolella rajautuen itäreunasta Pitkäsäntiehen ja länsireunasta Lahdenväylään. Käärmekallion rinne nousee melko jyrkästi Kyytitien vierestä sen lakialueelle mentäessä. Korkeuseroa on noin 15 metriä. Kyytitien ja Pitkäsäntien reuna-alueilla kulkee maisemanurmipintainen ojauoma. Ojauoman jälkeisellä

reunavyöhykkeellä kasvaa paikoin tiheä lehtipuu ja -pensasvaltainen reunavyöhyke, joka ylärinteelle mentäessä vaihettuu pääasiassa kuusta, mäntyä ja koivua kasvavaksi metsäalueeksi. Hakemuksen kohdealue 2 kuuluu Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvityksen 2020–2021 Lahokaviosammal kohteeseen numero 131. Alueen kokonaisala on 2,02 ha ja siltä havaittujen itujuvärsryhmien kasvupaikkojen määrä yhteensä 144 kappaletta. Itujuvärsryhmät kuuluvat suurimmalta osin luokkaan 1. Itiöpesäkkeitä ei kohteessa havaittu (Faunatica Oy 2021).

Kohdealueella 2 uuden kaasuputken kaivanto työalueineen ulottuu lahokaviosammalen ydinalueelle tämänhetkisten suunnitelmien mukaisesti vain vähäisissä määrin. Kaasuputki rakennetaan katualueen reunaan, nykyisen ojan kohdalle, jonka kasvillisuus on niittäen matalana pidettävää maisemanurmea. Kohdin rakentaminen ulottuu pienialaisesti rinteessä pensaita ja nuorta lehtipuustoa kasvavalle kasvillisuuden reunavyöhykkeelle. Kaasuputken rakentamisalueelta tai aivan sen välittömästä läheisyydestä ei ole tehty havaintoa itujuvärsryhmien kasvupaikoista, vaan ne sijaitsevat metsäalueella, ylempänä suunnitellusta rakennuskohteesta. Rakentamistoimenpiteet eivät tuhoa itujuvärsryhmien kasvupaikkoja kohteessa.

Rakentamisen vaikutukset

Uuden kaasuputken ja katualueiden rakentaminen Kyytitien varrella lukeutuu Vantaan ratikan rakentamisen aloituskohteisiin ja rakentaminen molemmilla hakemuksen kohdealueilla on tarkoitus käynnistyä marraskuussa 2025. Rakentaminen kohteissa aloitetaan puuston, kasvillisuuden ja pintamaan poistolla, jonka jälkeen tehdään maakaivutyöt. Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan kaasuputkien kaivannot tehdään luiskattuina. Kaasuputket asennetaan kaivantoihin ja katualueilla rakennetaan tarvittava kunnallistekniikka, raitiotie, katurakenteet ja valaistus sekä raitiotien vaatimat järjestelmät ja maisemointi.

Lupahakemuksen kohdealueella 1, Lindmaninkorvessa, rakentaminen hävittää lahokaviosammalen ydinalueelta ja katualueelta yhteensä 8 havaittua itujuvärsryhmää kokonaan. Häviäminen tapahtuu siinä vaiheessa, kun alueelta raivataan puusto ja muu kasvillisuus. Pääosa esiintymistä sekä selvityksissä löytyneistä lahokaviosammalen itujuvärsryhmistä sijaitsee rakentamisalueen ulkopuolella. Niihin ei siis kohdistu rakentamisesta välittömiä vaikutuksia, ja niiden voidaan olettaa säilyvän. On tosin mahdollista, että rakentamisen välilliset vaikutukset, aiheuttavat lahokaviosammalen häviämistä tai kasvustojen heikkenemistä lyhyellä tai pitkällä aikavälillä hieman rakentamisaluetta laajemmalla alueella valoisuus ja kosteusolosuhteiden muuttuessa. Lähinnä kyseeseen voisi tulla pienilmaston kuivumisesta johtuva elinolosuhteiden heikkeneminen. Rakentamisen aikana hulevesien

hallitsematon käsittely voi johtaa lahokaviosammalen elinympäristöihin hulevettä, ja sen mukana epäpuhtauksia, jotka voivat heikentää elinympäristön laatua.

Hulevesien hallitsemiseksi ennen rakentamista laaditaan työmaavesien hallintasuunnitelma. Lupahakemuksen kohdealueella 2, Käärmekalliolla, rakentamistoimenpiteet eivät ulotu luontoselvityksessä havaittuihin itujyväryhmiin saakka vaan ne säilyvät ennallaan. Rakentamisen laajuus ulottuu kuitenkin osin lahokaviosammalen ydinalueelle, jolloin heikentävät vaikutukset lajistoon ovat kohteessa mahdollisia. Rakentamistoimien sijoituessa etupäässä avoimena pidettävälle katualueen osalle joudutaan nykyistä kasvillisuutta poistamaan vain vähän, jolloin valo- ja kosteusolosuhteiden muutokset jäävät kohteessa pieniksi.

Rakentamisen aiheuttamien vaikutusten lieventämiseksi esitämme lahokaviosammalen säilyvään elinympäristöön tehtäviä lievennystoimia, joilla voidaan parantaa lahokaviosammalen elinoloja. Rakentamisalue ja rakentamisen aikainen työalue rajataan mahdollisimman suppeaksi ennen töiden aloitusta. Kohdealueella 1, Lindmaninkorvessa, suunnitelmien tarkentuessa tutkitaan myös mahdollisuus luiskatun kaivannon vaihtamisesta tuettuun kaivantoon, jolloin kaivualue kohteessa pienenee.

Kohteissa osa kaadettavista puista ja siellä sijaitsevat lahopuut siirretään jäljelle jäävään metsään lahopuiksi. Puut sijoitetaan alueelle siten että ne sopivat maisemaan. Ennen puiden kaatoa urakoitsijan ja kaupungin edustajan kanssa käydään katselmoimassa rakennuskohde sekä säilyvä ympäristö, ja sovitaan siirrettävistä rungoista ja niiden sijoittamisesta. Lieventävät toimet kirjataan hankkeen ympäristösuunnitelmaan.

Eliölajin suotuisalla suojelutasolla tarkoitetaan luonnonsuojelulain 3 §:n määritelmän mukaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään. Suotuisan suojelutason saavuttaminen edellyttää, että levinneisyysalueen on oltava riittävä eikä se saa pienentyä, populaation tila on sellainen, että laji on elinkelpoinen myös pitkällä aikavälillä ja että elinympäristöjä on riittävästi. 4.3.1 Valtakunnan taso

Lahokaviosammal on määritelty uhanalaiseksi lajiksi luonnonsuojelulailla (75 §) ja asetuksella (2023/1066, liite 6). Viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa se arvioitiin erittäin uhanalaiseksi (EN) (Hyvärinen ym. 2019). Uhanalaisuuteen johtaneina syinä mainitaan metsien uudistamis- ja hoitotoimet, lahopuun väheneminen, vanhojen metsien väheneminen, rakentaminen (maalla) ja pellonraivaus.

Lahokaviosammal on myös EU:n luontodirektiivin liitteen II laji. Luontodirektiivin II-liitteen lajit ovat yhteisön tärkeinä pitämiä eläin- ja kasvilajeja, alalajeja tai lajiryhmiä, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita (Natura 2000 -alueverkosto). Luonnonsuojelulain 79 §:n mukaan ELY-keskus voi päättää suojella luontodirektiivin liitteessä II mainitun eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan. Nyt kysymyksessä olevia esiintymispaikkoja koskien ei ole tehty rajauspäätöksiä.

Viimeisimmässä luontodirektiivilajien tarkastelussa vuonna 2019 lahokaviosammalen suojelutaso oli Suomessa boreaalisella alueella epäsuotuisa ja riittämätön, ja kehityssuunta vakaa (SYKE 2020). Viime vuosina lahokaviosammalen esiintymiä on opittu kartoittamaan itujuväsryhmien perusteella, mikä on ollut hyvin merkittävä muutos lajin inventoinnissa ja esiintymien rajaamisessa, koska itujuväsryhmiä esiintyy paljon runsaammin ja oletettavasti pysyvämpinä esiintyminä kuin itiöpesäkkeitä. Viimeaikaisissa selvityksissä lahokaviosammal onkin osoittautunut aikaisemmin tiedettyä yleisemmäksi ja levinneisyysalue laajemmaksi. Suomen Lajitietokeskukseen on kirjattu havaintoja koko maasta (2025) yli 12 000. Havainnot painottuvat etelärannikolle, mutta niitä on myös muualta maasta aina pohjoisinta Suomea myöten. Kaikkia havaintoja ei todennäköisesti ole kirjattu Lajitietokeskukseen, ja havainto saattaa tarkoittaa yksittäistä havaintoa tai laajempaa esiintymää.

Suomen Lajitietokeskukseen (2025) on kirjattu Uudenmaan maakunnasta lahokaviosammalesta noin 3 000 havaintoa, joista valtaosa on tehty vuoden 2019 jälkeen. Vuonna 2020 Vantaalta tunnettiin jo lähes 2 500 kasvupaikkaa (Faunatica Oy 2020a) ja Helsingin Vuosaaresta jopa 4 000 kasvupaikkaa (Faunatica Oy 2020b). Vantaan karttapalvelun (2025) mukaan Vantaalla on tällä hetkellä tunnistettu lukuisia lahokaviosammalen ydinalueita. Karttapalveluun kirjatut havainnot ovat vuosilta 2019–2021.

Uudenmaan ELY-keskus teetti vuonna 2019 selvityksen Uudenmaan lahokaviosammaleesiintymien luokittelusta ja priorisoinnista (Lammi & Vauhkonen, Enviro 2019). Kyseisessä selvityksessä poikkeamislupahakemuksen lahokaviosammalkohteita ei ole tunnistettu erittäin merkittäviksi tai merkittäviksi eikä sellaisina selvityksessä pidettyjä esiintymiä ole myöskään hävitettävien esiintymien läheisyydessä. Lahokaviosammalen suojelusuunnitelman (Faunatica Oy 2020a), vuosina 2020–2021 tehtyjen ratikan luontoselvitysten (Faunatica Oy 2021) ja Lajitietokeskukseen tallennettujen havaintojen perusteella lahokaviosammalta esiintyy Vantaalla runsaasti eri paikoissa. Näiden lisäksi lahokaviosammalhavaintoja on monin paikoin rajattujen ydinalueiden

ulkopuolelta. Myös Kyytitien ympäristöstä on tunnistettu useampia lahopaviosammal esiintymiä.

Vantaan ratikan vaikutusalueella sijaitsevat Lindmaninkorven ja Käärmeallion esiintymien lisäksi rajatut lahopaviosammaleen ydinalueet ratikan länsiosassa Plootukalliolla ja itäosassa Vaaralan alueella (Slåtmossenin itäinen ydinalue, Kuussillan ydinalue). Lisäksi lahopaviosammalta esiintyy mm. Aviapoliksen pohjoisosissa ja Kanervanummella. Ratikan rakentaminen hävittää tai heikentää osaa näistä lajin kasvupaikoista ja yksilöistä. Lajin elinympäristöjen (ydinalueiden) osalta vaikutus on rakentamisen takia heikentävä.

Yhteenveto

Vantaan ratikka sijoittuu lupahakemuksen kohdealueilla asemakaavassa osoitetulle Kyytitien katualueelle. Kadun muutostyöt sekä Vantaan ratikan yhteydessä Kyytitien katualueen reunaan rakennettava uusi kaasuputki ulottuvat Kyytitiellä kahdelle tunnistetulle lahopaviosammalen elinalueelle.

Edellä kuvatun hakemuksen perusteella hakija pyytää lupaa lupahakemuksen kohdealueen 1, Lindmaninkorven lahopaviosammalkasvustojen hävittämiselle ja kohdealueiden 1, Lindmaninkorven ja 2, Käärmeallion elinympäristöjen heikentämiselle. Vantaan ratikan rakentamisen ei arvioida aiheuttavan lupahakemuksen kohdealueiden, Lindmaninkorven ja Käärmeallion osalta haittaa lahopaviosammalen suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle paikallisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti lyhyellä eikä pitkällä aikavälillä arvioituna. Perusteina ovat rakentamisen alle jäävien esiintymien pienialaisuus suhteessa lajin muihin esiintymiin sekä lajin yleisyys Vantaalla, Uudellamaalla ja koko maassa.

Vihdin datakeskushanketta koskevassa Uudenmaan ELY-keskuksen poikkeuslupapäätöksessä 31.5.2024 (UUDELY/9478/2024) mainitaan, että ELY-keskus on kartoittanut lahopaviosammalen esiintymistä Uudenmaan maakunnan Natura 2000 -verkoston kohteilla, ja että kartoituksen perusteella voidaan olettaa, että Natura 2000 -verkoston suojelukohteilla voidaan pitkälti turvata lajin suotuisan suojelun taso. Hakijan näkemyksen mukaan luonnonsuojelulain 83 §:n poikkeamisluvan myöntämisedellytykset täyttyvät. Hakija pyytää kohteliaimmin myöntämään poikkeusluvan hankkeen toteutusvaiheen ajaksi. Toteutusvaiheen on suunniteltu alkavan syksyllä 2025 ja loppuvan vuonna 2029

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ELY-keskus hylkää hakemuksen tarpeettomana siltä osin, kun se koskee toimenpiteitä kiinteistöllä 92-420-10-60 (Käärmeallio).

Uudenmaan ELY-keskus myöntää Vantaan ratikalle luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaisen luvan poiketa saman lain 74 §:ssä säädetystä kasvilajien rauhoitussäännöksistä hakemuksen mukaisesti kiinteistöllä 92-408-4-155 (Lindmaninkorpi). Lupa on voimassa 1.11.2025-31.12.2029.

Perustelut

Lahokaviosammal (*Buxbaumia viridis*) on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n 2 momentin nojalla luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023) koko maassa rauhoitettu kasvilaji ja luonnonsuojelulain 75 §:n 1 momentin nojalla luonnonsuojeluasetuksella uhanalaiseksi säädetty eliölaji. Lisäksi lahokaviosammal on mainittu luontodirektiivin 92/43/ETY liitteessä II (b).

Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 74 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan eliölajin suotuisalla suojelutasolla tarkoitetaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään.

Lupaa lahokaviosammalen rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen haetaan Vantaan ratikan reittilinjauksen kohdalla kiinteistöllä 92-408-4-155, Lindmaninkorpi, sekä kiinteistöllä 92-420-10-60, Käärmekallio. Hakemuksen mukaan toimenpiteiden toteuttaminen Käärmekallion metsäalueella ei edellytä lahokaviosammalen esiintymien poimimista, keräämistä, irti leikkaamista, juurineen ottamista tai hävittämistä. Toimenpiteiden toteuttaminen ei siis edellytä lahokaviosammalen luonnonsuojelulain 74 §:n mukaisista rauhoitussäännöksistä poikkeamista. ELY-keskus näin ollen hylkää hakemuksen tarpeettomana siltä osin, kun se koskee toimenpiteitä Käärmekallion metsäalueella.

Hakemuksen mukaan Vantaan ratikan reittilinjauksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttaminen Lindmaninkorven metsäalueella edellyttää lahokaviosammalen esiintymien hävittämistä. Alueella on havaittu 61 lahokaviosammalen itujuvärsryhmää, joista hakemuksen mukaan kahdeksan tullaan hävittämään. Alueella ei sijaitse lajin itiöpesäkkeitä. Lisäksi 0,15 hehtaaria lahokaviosammalen ydinalueeksi luokitellusta metsäalasta tulee häviämään. Hakemuksen mukaan toimenpiteistä voi aiheutua lahokaviosammalen esiintymille myös välillisesti haitallisia vaikutuksia, sillä metsäalueen hydrologisten olosuhteiden muutos voi vaikuttaa alueen pienilmastoon lajin kannalta haitallisesti.

Lahokaviosammal on uusimmassa uhanalaisarvioinnissa (Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja, 2019) luokiteltu erittäin

uhanalaiseksi (EN). Lahokaviosammalen esiintymisestä on saatu runsaasti lisätietoa viime vuosien aikana erityisesti Uudeltamaalta, mutta myös mm. Pohjois-Savosta, Pirkanmaalta ja Hämeestä. Lajin kartoitusmenetelmä on kehittynyt ja itiöpesäkkeiden lisäksi on opittu tunnistamaan myös lajin itujuväsryhmiä, jolloin lajin läsnäolo alueella voidaan havaita nopeammin ja luotettavammin kuin pelkästään itiöpesäkkeellisiä kasvupaikkoja etsittäessä. Tämä on muuttanut olennaisesti käsitystä lajin runsaudesta, levinneisyydestä ja sen ekologiasta. Lahokaviosammal on selvästi aiemmin tiedettyä yleisempi ja sen levinneisyysalue luultua laajempi. Jo pelkästään pääkaupunkiseudulta on löytynyt useita tuhansia yksittäisiä lahokaviosammalen kasvupaikkoja. Esimerkiksi Helsingin Vuosaaresta on vuoteen 2020 mennessä tunnistettu jopa 4000 kasvupaikkaa (Vuosaaren alueen lahokaviosammalselvitys vuonna 2020. Faunatica Oy).

Vantaalta on tunnistettu vuoteen 2020 mennessä lähes 2500 kasvupaikkaa (Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma. Faunatica Oy, 2020). ELY-keskus on myös kartoittanut lahokaviosammalen esiintymistä Uudenmaan maakunnan Natura 2000 -verkoston kohteilla (julkaisematon kartoitus, Enviro Oy, 2023). Lahokaviosammalta kartoitettiin viideltäkymmeneltä Natura-alueelta pienialaisilta koealoilta, joista vain muutamalta ei löytynyt lahokaviosammalta. Lahokaviosammalta tiedetään näin ollen esiintyvän huomattavasti enemmän Natura 2000 -verkoston kohteilla kuin alueiden tietolomakkeista ilmenee. Edellä mainitun kartoituksen perusteella voidaan olettaa, että Natura 2000 -verkoston suojelukohteilla voidaan pitkälti turvata lajin suotuisan suojelun taso.

Vantaan ratikan reittilinjauksella on kartoitettu lahokaviosammalen esiintymistä (Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021). Selvityksessä havaitut lahokaviosammaleesiintymät, mukaan lukien Lindmaninkorven metsäalueen esiintymät saivat vertailuaineiston keskiarvoa heikomman pistemäärän. Reittilinjauksella sijaitsevien esiintymien ei tämän perusteella katsottu olevan merkittäviä lahokaviosammalen suotuisan suojelutason säilyttämiselle.

Hakemuksen mukaiset toimenpiteet hävittävät vain pienen osan Lindmaninkorven metsäalueella sijaitsevista lahokaviosammalen esiintymistä. Toimenpiteiden jälkeen alueella säilyy 53 lajin itujuväsryhmää sekä noin kolme hehtaaria lajille soveltuvaa metsäaluetta. Lisäksi toimenpiteiden ulkopuolelle jäävistä lahokaviosammalen esiintymistä vain vähäinen osa sijaitsee toimenpidealueen rajalla, jonne pienilmaston kuivumisesta aiheutuvia epäsuoria vaikutuksia saattaisi kohdistua. Mahdolliset epäsuorat vaikutukset lahokaviosammalen esiintymille ovat edellä mainitun perusteella vähäiset, eivätkä ne vaaranna lajin jäljelle jäävän elinympäristön elinvoimaisuutta.

Lindmaninkorven metsäalueella tulee näin ollen hakemuksen mukaisista toimenpiteistä huolimatta säilymään suurin osa alueella havaituista lahokaviosammalen esiintymistä ja elinympäristöstä. Huomionarvoista on lisäksi, ettei Lindmaninkorven metsäalueessa ole vertailuaineiston perusteella kyse lajin suotuisan suojelutason säilyttämisen kannalta merkittävästä kohteesta. ELY-keskus näin ollen katsoo, ettei hakemuksen mukaisella lahokaviosammaleen esiintymiin kohdistuvalla poikkeamisella ole heikentävää vaikutusta lajin suojelutasoon, kun otetaan myös huomioon lajin tiedossa olevien esiintymien kokonaismäärä Vantaalla, Uudellamaalla ja lajin koko levinneisyysalueella Suomessa.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Luvanmukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä päätöksen saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan jälkeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 83 §
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

KÄSITTELYMAKSU 316 €

Maksu määräytyy valtioneuvoston elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuodelle 2025 antaman asetuksen (794/2024) mukaisesti.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös sähköpostitse:
Vantaan ratikka

Tiedoksi sähköpostitse:
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Vantaan kaupunki

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Maksuvelvollinen voi vaatia oikaisua päätöksestä perittävään maksuun. Oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT Asian on esitellyt lakimies Anniina Kaikkonen ja ratkaissut ylitarkastaja William Velmala. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/3904/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/3904/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kaikkonen Anniina 06.10.2025 13:54

Ratkaisija Velmala William 06.10.2025 13:55

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuo- mioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihde 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15